EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 06 18
COM(2020) 442 final/2

CORRIGENDUM
This document corrects document COM(2020) 442 final of 27.05.2020.
Concerns the Lithuanian language version.
In point 4, the last two tables have been replaced.
The text shall read as follows:

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

ES biudžetas Europos ekonomikos gaivinimo planui įgyvendinti

ES BIUDŽETAS EUROPOS EKONOMIKOS GAIVINIMO PLANUI ĮGYVENDINTI

1. Plataus užmojo novatoriškas ES biudžetas Europos ekonomikai gaivinti

Komisija parengė drąsų visapusišką Europos ekonomikos gaivinimo planą[1]. Šiame solidarumu ir teisingumu pagrįstame plane vadovaujamasi bendrais Sąjungos principais ir vertybėmis. Jame išdėstyta, kaip suteikti postūmį Europos ekonomikai, padaryti ją teisingesnę, atsparesnę ir tvaresnę ateities kartų labui ir paskatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

COVID-19 pandemija palieka pėdsaką kiekvienoje Sąjungos ir pasaulio vietovėje. Tačiau pandemijos ekonominis ir socialinis poveikis valstybėms narėms ir jų pajėgumas atlaikyti sukrėtimą ir į jį reaguoti labai nevienodas. Dėl to valstybių narių ekonomikos gali žalingai atitolti viena nuo kitos, o bendroji rinka patiria didelę įtampą. Europa turi imtis koordinuotų atsakomųjų veiksmų, kurie būtų greiti, plataus užmojo ir nukreipti ten, kur jų labiausiai reikia.

Ekonomikos gaivinimo planui įgyvendinti reikės didžiulių viešųjų ir privačiųjų investicijų. Siekiant patenkinti šiuos poreikius reikia ryžtingų veiksmų, kad būtų pašalintas ne mažiau kaip 1,5 trln. EUR viešųjų ir privačiųjų investicijų trūkumas, atitaisyta tiesioginė ekonominė ir socialinė pandemijos žala, o Sąjunga tvirtai pasuktų tvaraus ir atsparaus atsigavimo keliu[2].

Komisija siūlo **išnaudoti visas ES biudžeto galimybes, kad pirmaisiais lemiamais ekonomikos gaivinimo metais būtų sutelktos investicijos ir paankstinta finansinė parama**. Šių pasiūlymų pamatas:

- nepaprastosios situacijos **Europos ekonomikos gaivinimo priemonė („Next Generation EU“)**, kuriai numatoma 750 mlrd. EUR[3]. Ji laikinai padidins ES biudžetą naujomis iš finansų rinkų pritrauktomis lėšomis. Pritrauktos lėšos bus skiriamos pagal ES programas neatidėliotinoms priemonėms, kurių reikia norint išsaugoti pragyvenimo šaltinius, apsaugoti ir atkurti ekonomiką ir paskatinti tvarų ir atsparų ekonomikos augimą.

- sustiprinta **2021–2027 m. daugiametė finansinė programa**. Komisija siūlo sukurti naujas priemones ir sustiprinti pagrindines programas naudojant „Next Generation EU“, kad galėtume investicijas greitai nukreipti ten, kur jų labiausiai reikia, sustiprinti bendrąją rinką, suintensyvinti bendradarbiavimą tokiose srityse kaip sveikata ir krizių valdymas, taip pat aprūpinti Sąjungą ilgalaikiu biudžetu, kad ji galėtų skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir kurti teisingesnę ir atsparesnę ekonomiką.

Kartu su trimis svarbiomis darbuotojams, bendrovėms ir valstybėms skirtomis 540 mlrd. EUR vertės paramos priemonėmis, kurias balandžio 23 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba, šios ES lygmens išimtinės priemonės reikštų 1 290 mlrd. EUR tikslinę ankstyvą paramą Europos ekonomikai gaivinti[4]. Taikant nuosaikius daugiametės finansinės programos ir „Next Generation EU“ sverto poveikio įverčius, bendra investicijų, kurios galėtų būti pasiektos taikant šį priemonių kompleksą, suma yra 3,1 trln. EUR.

---

1 COM(2020) 456.
2 SWD(2020) 98.
3 Jei nenurodyta kitaip, sumos išreiškiamos 2018 m. palyginamosiomis kainomis.
4 Remiantis nuosaikia prielaida dėl numatomų svertų ir palyginamomis priemonėmis pasiektų rezultatų. Tačiau numatomų svertų tikslumui gali turėti įtakos dabartinės ekonominės padėties nepastovumas.

Šiomis priemonėmis ryžtingai reaguojame į Europos Parlamento raginimus pateikti „*plataus masto ekonomikos atgaivinimo ir atstatymo priemonių rinkinį, kuris sudarytų naujosios daugiametės finansinės programos [...] dalį ir būtų skirtas investicijoms, kuriomis būtų remiama Europos ekonomika po krizės*“[5] ir į Vadovų raginimus sukurti gaivinimo fondą, kuris būtų „*pakankamo masto, orientuotas į labiausiai paveiktus sektorius ir Europos geografines dalis ir konkrečiai skirtas šiai precedento neturinčiai krizei įveikti*“[6].

Šis bendras supratimas yra greito ir visapusiško institucijų susitarimo pagrindas. Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą labai glaudžiai bendradarbiauti visais šio atkūrimo plano klausimais ir ragina juos kasmet peržiūrėti išlaidas, finansuojamas išorės asignuotosiomis pajamomis pagal programą „Next Generation EU“. Tokios peržiūros principai galėtų būti nustatyti tarpinstitucinėje deklaracijoje. Greitas susitarimas dėl „Next Generation EU“ ir plataus užmojo ilgalaikio biudžeto įspūdingai parodys Europos solidarumą ir ryžtą, ko gero, pačiu lemtingiausiu momentu.

Europos ekonomikai gaivinti ir atsparumui didinti skirtas biudžetas

SURE / ESM parama kovai su pandemijos krize / EIB garantijų fondas darbuotojams ir įmonėms	**540 mlrd. EUR**
„Next Generation EU“	**Laikinas sustiprinimas 750 mlrd. EUR**
Daugiametė finansinė programa	**1 100 mlrd. EUR**

Šaltinis – Europos Komisija

Ilgalaikis ES biudžetas, papildytas „Next Generation EU“, gali duoti ypač stiprų gaivinamąjį postūmį Europos ekonomikai. ES biudžetas, kuris valdomas ir dėl kurio sprendimai priimami pagal Bendrijos metodą, yra skaidrus ir patikimas būsimos didelių investicijų programos

5 2020 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl suderintų ES veiksmų kovojant su COVID-19 pandemija ir jos padariniais, dar kartą patvirtinta 2020 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujos daugiametės finansinės programos, nuosavų išteklių ir gaivinimo plano.

6 Europos Vadovų Tarybos pirmininko išvados po vaizdo konferencijos su Europos Vadovų Tarybos nariais, 2020 m. balandžio 23 d.

pagrindas. ES biudžetas yra užtikrintas investicijų, sanglaudos ir solidarumo veiksnys, kuris stiprina Europos bendrąją rinką.

Pastarosiomis savaitėmis Komisija kiek įmanoma lanksčiau išnaudojo visas likusias ES biudžeto galimybes, kad kiekvienas turimas euras būtų skirtas gyvybėms gelbėti ir pragyvenimo šaltiniams apsaugoti. Šios priemonės parodė, kad ES biudžetas gali laiku suteikti didelę paramą krizės ištiktoms valstybėms narėms. Jomis taip pat išnaudotas visas likęs dabartinio ES biudžeto lankstumas – tai parodė, kad reikia skubiai imtis naujų priemonių, kurios duotų postūmį per tolesnius ir itin svarbius ekonomikos gaivinimo etapus.

Pagrindiniai Komisijos pasiūlymų dėl modernaus ir lankstaus ilgalaikio biudžeto, glaudžiai orientuoto į Sąjungos prioritetus, elementai neprarado savo galios. Norėdama, kad Europos ekonomika sulauktų gaivinamojo postūmio, dabar šiuos pasiūlymus Komisija siūlo pritaikyti ir sutvirtinti. Pasinaudojant Europos Parlamente ir Taryboje jau padaryta didele pažanga susidarys geriausios įmanomos sąlygos susitarimą pasiekti laiku.

Dvejopa – žalioji ir skaitmeninė – Europos pertvarka lieka svarbiausiais šios kartos uždaviniais. Į tai atsižvelgta visuose Komisijos pasiūlymuose. Investicijos į didelio masto renovacijos bangą, atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir švarius vandenilio sprendimus, švarų transportą, tvarų maistą ir išmanią žiedinę ekonomiką turi didžiulį potencialą paskatinti Europos ekonomikos augimą. Parama turėtų atitikti Sąjungos klimato ir aplinkos tikslus. Investicijos į skaitmeninę infrastruktūrą ir įgūdžius padės didinti konkurencingumą ir technologinį suverenumą. Investicijos į atsparumą būsimiems sveikatos iššūkiams ir strateginį savarankiškumą padės Sąjungai geriau pasirengti būsimoms krizėms.

„Next Generation EU“ suteiks ES biudžetui papildomos galios, kurios reikia siekiant ryžtingai spręsti skubiausius uždavinius. Tai bus vienkartinė ekstremaliosios situacijos priemonė, taikoma laikinai ir vien reagavimo į krizę ir gaivinimo priemonėms. Per ES biudžetą valstybėms narėms skiriamos lėšos padės įgyvendinti investicijų ir reformų prioritetus ir bus naudojamos siekiant sustiprinti atsigavimą skatinančias finansines programas: galutinis terminas bus 2024 m. gruodžio 31 d. Finansavimo pritraukimas finansų rinkose padės paskirstyti finansavimo išlaidas per ilgesnį laiką, kad valstybėms narėms nereikėtų skirti didelių papildomų įnašų į ES biudžetą 2021–2027 m. laikotarpiu. Komisija taip pat pasiūlys naujus nuosavus išteklius, kurie galėtų padėti finansuoti lėšų, pritrauktų rinkoje naudojantis priemone „Next Generation EU“, grąžinimą.

Norint, kad greičiau atslūgtų ekonomikos krizė, „Next Generation EU“ labai svarbu įgyvendinti greitai. Be to, siekdama kuo greičiau skirti lėšų skubiausiems poreikiams, Komisija siūlo iš dalies pakeisti dabartinę 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą, kad jau 2020 m. būtų papildomai skirta 11,5 mlrd. EUR. Šis papildomas finansavimas būtų skirtas priemonei „REACT-EU“, Mokumo palaikymo priemonei ir Europos darnaus vystymosi fondui, nes šiuos poreikius reikia tenkinti skubiai.

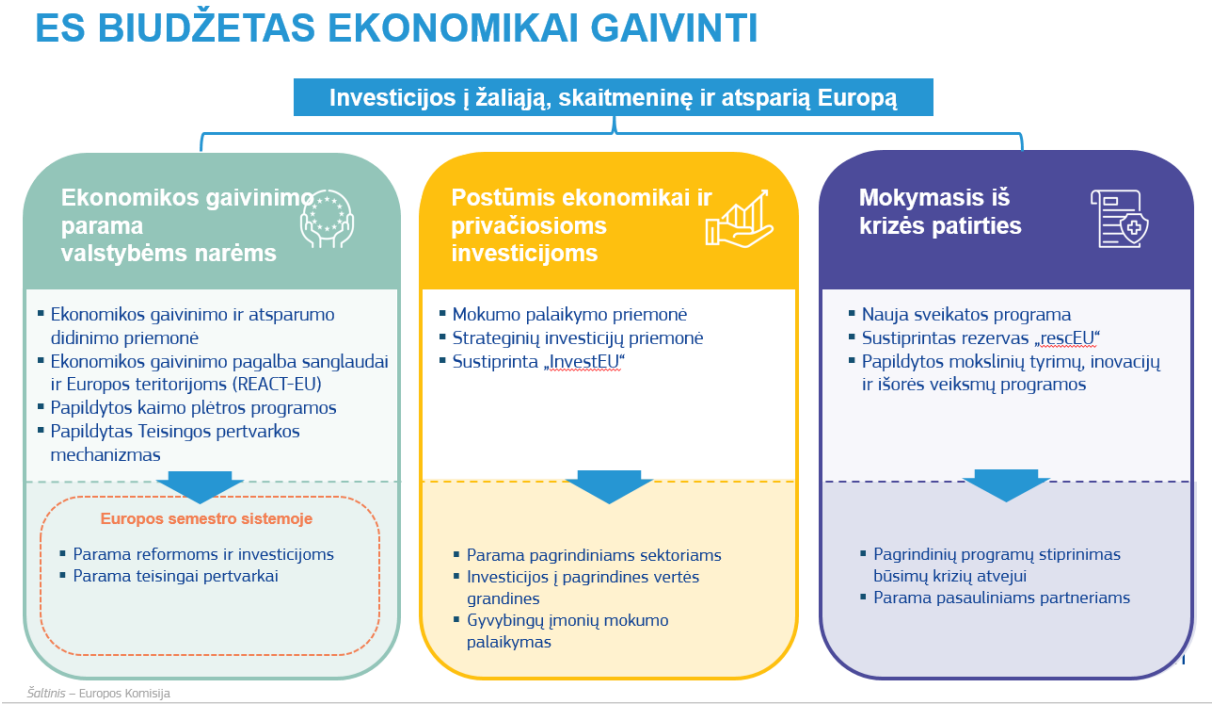

2. Kaip bus naudojama „Next Generation EU“?

Kiekviena šio dokumentų rinkinio programa ir kiekvienas euras bus naudojami siekiant patenkinti svarbiausius ekonomikos gaivinimo poreikius, kuriuos Komisija nustatė poreikių vertinimo dokumente. Šiuose pasiūlymuose daugiausia dėmesio skiriama sritims, kuriose ES biudžetas, papildydamas ir sustiprindamas pagrindinį valstybėse narėse atliekamą darbą, gali padaryti didžiausią poveikį.

Dokumentų rinkinį sudaro trys elementai: priemonės, kuriomis remiamos valstybių narių pastangos gaivinti ekonomiką, atitaisyti žalą ir išeiti iš krizės sustiprėjus; priemonės, kuriomis skatinamos privačiosios investicijos ir remiamos sunkumų patiriančios įmonės; ir pagrindinių ES programų stiprinimas, kad pasinaudojant krizės metu įgyta patirtimi bendroji rinka būtų sutvirtinta ir būtų padidintas jos atsparumas.

1) Parama valstybėms narėms, kad atgaivinusios ekonomiką ir atitaisiusios žalą jos išeitų iš krizės sustiprėjusios

Siekiant subalansuoto ir tvaraus ekonomikos atsigavimo ypač svarbus vaidmuo tenka viešosioms investicijoms. Todėl didžioji dalis „Next Generation EU“ lėšų (daugiau kaip 80 proc.) bus naudojama investicijoms ir reformoms remti valstybėse narėse, kuriose krizės poveikis ir atsparumo poreikiai yra didžiausi. Pagrindinė gaivinimo priemonė bus nauja ***Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė****, specialiai sukurta su Europos prioritetais suderintoms investicijoms ir reformoms finansuoti. Svarbi funkcija teks sanglaudos politikai – remti subalansuotą ir tvarų ekonomikos gaivinimą įgyvendinant* ***naują iniciatyvą „REACT-EU“****, kad būtų tenkinami svarbiausi ekonominiai ir socialiniai poreikiai, o būsimos sanglaudos programos būtų pritaikytos ir taptų lankstesnės ir visiškai suderintos su ekonomikos gaivinimo prioritetais.* ***Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai*** *padės ūkininkams ir kaimo vietovių gyventojams įgyvendinti žaliąją pertvarką ir rems* investicijas ir reformas, kurios būtinos siekiant *plataus užmojo Europos aplinkos tikslų. Galiausiai gerokai sutvirtintas Teisingos pertvarkos*

mechanizmas padės valstybėms narėms paspartinti perėjimą prie žaliosios ekonomikos ir taip paskatins jų ekonomiką.

- ***Nauja Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė***

ES biudžetas gali teikti didelę paramą įgyvendinant per Europos semestrą nustatytus investicijų ir reformų prioritetus, o tai ypač svarbu, kai nacionaliniai biudžetai patiria sunkumų.

Pagrindinis gaivinimo plano elementas bus nauja **Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo priemonė**. Priemonės tikslas bus remti ilgalaikiam atsigavimui būtinas investicijas ir reformas, didinti valstybių narių ekonominį ir socialinį atsparumą ir remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Ja galės naudotis visos valstybės narės, tačiau parama bus sutelkta labiausiai nukentėjusiose Sąjungos dalyse, kuriose atsparumo poreikiai yra didžiausi. Tai padės kovoti su atotrūkio tarp valstybių narių didėjimu ir parengti mūsų ekonomiką ateičiai.

Pagal šią priemonę bus teikiama didelio masto finansinė parama investicijoms ir reformoms, kurios padidintų valstybių narių ekonomikos atsparumą. Svarbiausia: ji užtikrins, kad šios investicijos ir reformos bus skirtos uždaviniams ir investicijų poreikiams, susijusiems su žaliąja ir skaitmenine pertvarka. Ji padės valstybėms narėms spręsti ekonominius ir socialinius uždavinius, kurie po krizės yra dar aktualesni, įvairiose srityse, pavyzdžiui, socialinėje, užimtumo, kvalifikacijų, švietimo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir sveikatos, taip pat su verslo aplinka susijusiose srityse, įskaitant viešąjį administravimą ir finansų sektorių. Siekdama užtikrinti, kad lėšos būtų panaudotos tinkamiausiai, Komisija pasiūlys plataus pobūdžio techninę paramą.

Priemonei siūlomas 560 mlrd. EUR biudžetas, kuris padėtų finansuoti valstybių narių gaivinimo ir atsparumo planus. Jai bus priskirta iki 310 mlrd. EUR dotacijų priemonė. Be to, naudojantis priemone bus galima išduoti iki 250 mlrd. EUR paskolų.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo priemonė bus glaudžiai susieta su Europos semestru. Valstybės narės parengs gaivinimo ir atsparumo planus, kaip nacionalinių reformų programų dalį. Šiuose planuose bus nustatyti investicijų ir reformų prioritetai ir su jais susiję pagal priemonę finansuotini investicijų paketai, o parama bus išmokama dalimis, atsižvelgiant į padarytą pažangą ir remiantis iš anksto nustatytais lyginamaisiais standartais.

- ***„REACT-EU“ – didesnė sanglaudos parama valstybėms narėms***

Komisija siūlo naują **iniciatyvą „REACT-EU“** , kuria siekiama padidinti sanglaudos paramą valstybėms narėms, kad atitaisant krizės žalą jų ekonomika taptų atsparesnė ir tvaresnė. Ji padės užtikrinti tęstinumą tarp pirmųjų reagavimo priemonių ir ilgesnio laikotarpio ekonomikos atsigavimo.

Komisija siūlo naudojantis „REACT-EU“ iki 2022 m. sanglaudos politikai papildomai skirti 55 mlrd. EUR: 2021 ir 2022 m. – 50 mlrd. EUR iš „Next Generation EU“, o pritaikius dabartinę finansinę programą 5 mlrd. EUR jau 2020 m. Tai bus grindžiama dabartinėmis sanglaudos taisyklėmis, be kita ko, taikant neeilinį lankstumą, numatytą Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvose. Pagal šiuos pasiūlymus dabartinėms sanglaudos programoms ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondui papildomas finansavimas bus teikiamas 2020–2022 m., kad būtų galima nepertraukiamai finansuoti pagrindines krizės žalos atitaisymo priemones ir teikti paramą labiausiai skurstantiems asmenims.

Papildomas finansavimas bus skiriamas atsižvelgiant į krizės ekonominio ir socialinio poveikio mastą, be kita ko, jaunimo nedarbo lygį, ir santykinę valstybių narių gerovę. Papildomi įsipareigojimai bus įgyvendinami taikant valstybių narių pateiktus pakeitimus arba naują atskirą programą, kuriuos turės patvirtinti Komisija. Komisija glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad šis procesas būtų valdomas kuo operatyviau ir veiksmingiau.

Finansuojant bus remiami svarbiausi krizės žalos atitaisymo veiksmai sektoriuose, kurie siekiant žaliojo, skaitmeninio ir atsparaus atsigavimo yra svarbiausi. Bus investuojama į darbo rinkų atkūrimą, be kita ko, bus skiriamos subsidijos samdai, taikomos sutrumpinto darbo laiko programos ir jaunimo užimtumo priemonės, remiamos sveikatos priežiūros sistemos ir teikiamas apyvartinis kapitalas mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Parama bus teikiama visiems ekonomikos sektoriams, įskaitant turizmą ir kultūrą, ir pagrindinėms investicijoms į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką didinant investicijas, kurios jau suplanuotos pagal būsimas sanglaudos programas. Dalis šių papildomų išteklių taip pat gali būti panaudota siekiant padėti maisto ir materialinį nepriteklių patiriantiems žmonėms.

- ***Sanglaudos politika – visiems naudingo ekonomikos gaivinimo priemonė***

Sanglaudos politika labai padės ne tik skubiai reaguoti į krizę, bet ir užtikrinti subalansuotą ekonomikos gaivinimą ilguoju laikotarpiu išvengiant asimetrijos ir augimo skirtumų tarp valstybių narių ir jų viduje.

Todėl siekiant Sąjungos strateginių prioritetų labai svarbu, kad naujos sanglaudos politikos programos būtų pradėtos įgyvendinti 2021 m. sausio 1 d., lygiagrečiai skiriant dabartinėms programoms papildomų lėšų iki 2022 m. pabaigos. Šie pasiūlymai parengti taip, kad kuo labiau padėtų siekti šiandienos prioritetų.

Šiuo metu Komisija koreguoja savo pasiūlymus dėl būsimų sanglaudos politikos programų, kad dar labiau paremtų investicijas į ekonomikos gaivinimą, pavyzdžiui, į nacionalinių sveikatos priežiūros sistemų atsparumą, tokius sektorius kaip turizmas ir kultūra, paramą mažosioms ir vidutinėms įmonėms, jaunimo užimtumo priemones, švietimą ir kvalifikacijos įgijimą ir kovos su vaikų skurdu priemones.

Jauni žmonėms kyla grėsmė ypač nukentėti nuo krizės, todėl valstybės narės, kuriose jaunimo nedarbo lygis viršija ES vidurkį, turėtų jaunimui remti numatyti ne mažiau kaip 15 proc. „Europos socialinio fondo +“ išteklių, kurie administruojami pagal pasidalijamojo valdymo principą. Atsižvelgdama į tikėtiną krizės poveikį pažeidžiamiausiems visuomenės nariams, Komisija taip pat siūlo, kad bent 5 proc. visų „Europos socialinio fondo +“ išlaidų būtų panaudota siekiant padėti vaikams išbristi iš skurdo.

Bus teikiama techninė pagalba siekiant padėti valstybėms narėms, kad pasitelkusios „REACT-EU“ jos gautų kuo didesnę naujų sanglaudos politikos programų ir dabartinių programų sudėtinę naudą.

Peržiūrėtuose pasiūlymuose taip pat numatyta daugiau lankstumo pervedant lėšas iš vieno fondo į kitą ir į juos įtrauktos naujos nuostatos, taikytinos susiklosčius nepaprastajai padėčiai. Siekiant užtikrinti, kad parama valstybėms narėms ir regionams, kuriems jos labiausiai reikia, būtų pakankama, Komisija persvarstytuose pasiūlymuose taip pat numato 2024 m. peržiūrėti nacionalinius sanglaudos lėšų asignavimus atsižvelgiant į naujausius statistinius duomenis. Po šios peržiūros sumos bus tik didinamos – iki 10 mlrd. EUR visoms valstybėms narėms.

➢ ***Teisingos pertvarkos rėmimas***

Europos atsigavimas ir būsimas klestėjimas priklausys nuo veiksmų, kurių dabar imsimės rengdamiesi pereiti prie efektyviai išteklius naudojančios žiedinės ekonomikos, kurios poveikis klimatui neutralizuotas. Šie pokyčiai turės įtakos visiems europiečiams, tačiau kai kuriems sektoriams ir regionams teks didesnė prisitaikymo našta negu kitiems. Ekonomikos gaivinimo dokumentų rinkinyje Komisija siūlo naudoti finansinės paramos priemonę „Next Generation EU“, kuri padėtų pertvarkyti Europos ekonomiką ir užtikrintų, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje.

Konkrečiai, Komisija siūlo skirti didelį papildomą 30 mlrd. EUR finansavimą **Teisingos pertvarkos fondui**, kad visas jo biudžetas pasiektų 40 mlrd. EUR. Šis finansavimas bus naudojamas siekiant sušvelninti socialinius ir ekonominius padarinius, atsiradusius neutralizuojant poveikį klimatui labiausiai paveiktuose regionuose, pavyzdžiui, remiant darbuotojų perkvalifikavimą, padedant MVĮ atverti naujas ekonomines galimybes ir investuojant į perėjimą prie švarios energijos ir žiedinę ekonomiką. Didesnis programos „InvestEU“ finansavimas taip pat reikš, kad bus sustiprintas antrasis Teisingo pertvarkos mechanizmo ramstis. Komisija taip pat teikia pasiūlymus sukurti naują viešojo sektoriaus paskolų priemonę, sudarančią trečiąjį Teisingos pertvarkos mechanizmo ramstį. Jai bus skirta 1,5 mlrd. EUR ES biudžeto lėšų[7] ir 10 mlrd. EUR Europos investicijų banko paskolų. Tikimasi, kad visi trys Teisingos pertvarkos mechanizmo ramsčiai kartu sutelks iki 150 mlrd. EUR investicijų, kad vykstant žaliajai pertvarkai niekas nebūtų paliktas nuošalyje.

Labai svarbus vaidmuo įgyvendinant žaliąją pertvarką ir Europos plataus užmojo klimato ir aplinkos tikslus teks kaimo vietovėms. Komisija siūlo padidinti **Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai** biudžetą 15 mlrd. EUR, kad parama ūkininkams ir kaimo vietovėms padėtų įvykdyti struktūrinius pokyčius, kurių reikia Europos žaliajam kursui įgyvendinti, o ypač padėtų siekti naujų strategijų – biologinės įvairovės ir „Nuo ūkio iki stalo“ – didelio užmojo tikslų.

2) <u>Postūmis ekonomikai ir pagalba siekiant atgaivinti privačiojo sektoriaus investavimą</u>

Reikia skubiai imtis ekonomiką išjudinančių veiksmų ir sudaryti sąlygas ekonomikos atsigavimui, kurį skatintų privačiosios investicijos į pagrindinius sektorius ir technologijas. Todėl Komisija siūlo ***stiprinti*** *Europos pavyzdinę investicinę programą* ***„InvestEU“*** *siekiant sutelkti privačiąsias investicijas į strateginius projektus visoje Sąjungoje. Todėl Komisija siūlo sukurti* ***naują Strateginių investicijų priemonę****, kad būtų investuojama į būsimam Europos atsparumui ir strateginiam savarankiškumui labai svarbias pagrindines vertės grandines. Šio investavimo vajaus sėkmės prielaida yra tvirtos įmonės, į kurias galima investuoti, tačiau iki metų pabaigos šimtai tūkstančių įmonių veikiausiai patirs didelį finansinį spaudimą. Todėl Komisija siūlo naują* ***Mokumo palaikymo priemonę****, kad krizės pavojuje atsidūrusios tvirtos įmonės gautų skubią paramą, kuri padėtų atlaikyti sunkumus. Šią priemonę reikėtų pradėti naudoti dar šiais metais.*

➢ ***Likvidumo ir mokumo užtikrinimo linijos sukūrimas spaudimą patiriančioms įmonėms***

Ar Europos ekonomika pajėgs grįžti į augimo etapą, priklauso nuo privačiojo sektoriaus atsparumo ir gebėjimo prisitaikyti. Dėl krizės daugelis apskritai gyvybingų įmonių susiduria

[7] 1,25 mlrd. EUR iš finansinių priemonių grįžtamųjų lėšų ir 250 mln. EUR iš biudžeto.

su rimtomis likvidumo ir mokumo problemomis. Komisijos skaičiavimai rodo, kad pagal nepalankų scenarijų nuo 35–50 proc. įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 20 darbuotojų, iki metų pabaigos galėtų susidurti su finansavimo trūkumu. Norint atitaisyti nuosavo kapitalo rinkai padarytą žalą vien šiais metais galėtų prireikti nuo 720 mlrd. EUR iki 1,2 trln. EUR. Kilus tokio masto krizei, šiuo metu valstybių narių teikiamos paramos nepakaks. Be to, valstybių narių gebėjimas remti savo įmones labai skiriasi. Todėl reikia skubiai imtis veiksmų siekiant padėti šioms įmonėms įveikti krizę, kad būtų išvengta užburto ekonominės žalos ir įmonių bankrotų rato ir sudaryti bendrajai rinkai sąlygas sveikai atsigauti.

Todėl Komisija siūlo naują **Mokumo palaikymo priemonę**, kuri padėtų sutelkti privačius išteklius, kad būtų galima skubiai teikti neatidėliotinų likvidumo ir mokumo problemų sprendimo paramą Europos įmonėms, kurios apskritai yra gyvybingos. Ši priemonė bus laikina ir skirta tik pandemijos ekonominiam poveikiui mažinti. Ji padės išvengti dažno kapitalo trūkumo, galimo iš esmės gyvybingų bendrovių įsipareigojimų nevykdymo ir didelės ekonominės žalos, kurią tokios problemos sukeltų. Šias greito veikimo priemones papildys ilgalaikė parama pagal tokias programas kaip „InvestEU“, sanglaudos politika ir Bendrosios rinkos programa.

Bus sukurta nauja su ESIF susieta laikina priemonė. Ją naudojant bus teikiamos dalinės nuostolių dengimo garantijos ir taip į sunkumų patiriančias įmones bus pritraukta privačiųjų investicijų. Kad tai prasidėtų kuo greičiau, atidėjinių suma iš dabartinės finansinės programos ES biudžeto 2020 m. sieks 5 mlrd. EUR, iš „Next Generation EU“ papildomai numatyta 26 mlrd. EUR, taigi Sąjungos biudžetas suteiks maždaug 75 mlrd. EUR garantiją Europos investicijų banko grupei, kuri užtikrins spartų įgyvendinimą vietoje. Šia priemone bus siekiama 300 mlrd. EUR investicijų į mokumo palaikymą.

Garantija bus kalibruota taip, kad investicijos būtų nukreipiamos į tas visų valstybių narių ir sektorių įmones, kurioms labiausiai reikia kapitalo, ypatingą dėmesį skiriant valstybėms narėms, kurios turi mažiau galimybių padėti valstybės pagalbos priemonėmis, ir valstybėms narėms bei sektoriams, kuriuose COVID-19 ekonominiai padariniai buvo skaudžiausi. Tai labai svarbu siekiant išlaikyti vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje ir išvengti tolesnio žalingų ekonominių skirtumų Sąjungoje didėjimo. Reikėtų atidžiai išnagrinėti Mokumo palaikymo priemonę įgyvendinančių įstaigų kapitalo padėtį.

Be to, kaip papildoma priemonė, bus padidintas Europos investicijų fondo kapitalas siekiant teikti paramą įvairioms mažosioms ir vidutinėms įmonėms, be kita ko, taikant Mokumo palaikymo priemonę. Tai padės visapusiškiau formuoti Europos ekonomikos gaivinimo paketą, be kita ko, turint omenyje priemones, dėl kurių balandžio mėn. susitarė Europos Vadovų Taryba. Šis kapitalo padidinimas iki 1,5 mlrd. EUR bus finansuojamas tiek pagal dabartinę, tiek pagal kitą daugiametę finansinę programą.

- ***Didesni investavimo pajėgumai ir strateginis savarankiškumas***

Krizė labai paveiks privačiąsias investicijas: Komisijos analizė rodo, kad 2020–2021 m. privačiojo sektoriaus investicijos gali sumažėti daugiau kaip 1 trln. EUR. Norint patenkinti Europos ekonomikos investicijų poreikius reikės imtis skubių veiksmų, kad ši tendencija pasikeistų ir atsirastų sąlygos investicijomis grindžiamam ekonomikos atsigavimui. Šios investicijos yra ypač svarbios Europos žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, kuriai, Komisijos apskaičiavimu, per tą patį laikotarpį reikia ne mažiau kaip 1,2 trln. EUR. Investicijos į pagrindinius sektorius ir technologijas – nuo 5G iki dirbtinio intelekto, nuo švaraus vandenilio iki atsinaujinančiųjų energijos išteklių jūroje – kloja pamatus Europos ateičiai.

Programa **„InvestEU“** yra itin gerai tinka investicijoms sutelkti ir Sąjungos politikai remti atsigaunant po gilios ekonomikos krizės. Tai puikiai parodė Europos strateginių investicijų fondo ir finansinių priemonių įgyvendinimo patirtis po praėjusios finansų krizės.

Todėl Komisija siūlo papildyti programą **„InvestEU“** iki 15,3 mlrd. EUR keturioms politikos linijoms, dėl kurių teisėkūros institucijos jau susitarė. Tai galėtų paskatinti investuoti iki 240 mlrd. EUR.

„InvestEU“ padės įmonėms ekonomikos gaivinimo etapu ir užtikrins, kad privatūs investuotojai daug dėmesio skirtų Sąjungos vidutinės trukmės ir ilgalaikiams politikos prioritetams, visų pirma Europos žaliajam kursui ir skaitmeninimui. Ji padidins Europos investicijų banko grupės ir nacionalinių skatinamojo finansavimo bankų pajėgumą prisiimti riziką padedant gaivinti ekonomiką. Sutelkdama dideles privačiąsias investicijas, ji papildys neatidėliotiną paramą, teiktą atitaisant krizės žalą pagal Mokumo palaikymo priemonę ir „REACT-EU“, ir finansavimą pagal būsimą sanglaudos politikos sistemą ir kitas programas.

Investavimas į strateginį savarankiškumą. Nauja Strateginių investicijų priemonė

Pagrindinis programos „InvestEU“ elementas bus nauja priemonė, kuria bus didinamas Europos atsparumas Europos lygmeniu stiprinant strateginį savarankiškumą gyvybiškai svarbiose tiekimo grandinėse.

Kaip papildoma programos „InvestEU“ linija bus sukurta **Strateginių investicijų priemonė**. Pagal šią priemonę bus remiami projektai, kurie padeda kurti stiprias ir atsparias vertės grandines visoje ES ir didinti Sąjungos bendrosios rinkos savarankiškumą, išsaugant ją atvirą konkurencijai ir prekybai pagal jos taisykles. Tai padidins Sąjungos ekonomikos atsparumą ir kartu suteiks išteklių strategiškai svarbioms bendrovėms, kad jos klestėtų ir augtų Europos Sąjungoje. Mažai tikėtina, kad valstybių narių parama šiems projektams bus pakankama, o stiprus tarpvalstybinis aspektas reiškia, kad siekiant sėkmės būtinas koordinuotas Europos veikimas.

„Next Generation EU“ atidėjiniai sieks 15 mlrd. EUR, todėl pagal naująją priemonę būtų suteikta 31,5 mlrd. EUR ES biudžeto garantija ir galėtų būti pritraukta iki 150 mlrd. EUR investicijų, skatinančių Europos pramonės pirmavimą strateginiuose sektoriuose ir pagrindinėse vertės grandinėse, įskaitant tas, kurios yra ypač svarbios dvejopai – žaliajai ir skaitmeninei – pertvarkai. Ši finansavimo linija užtikrins, kad vykdant tokias investicijas būtų visapusiškai išnaudotas bendrosios rinkos potencialas, t. y. kad ES biudžeto garantija remtų įmones visoje Europos ekonomikoje ir taptų galinga ekonomikos gaivinimo priemone.

3) <u>Mokymasis iš krizės patirties ir Europos strateginių uždavinių sprendimas</u>

Krizė išryškino Europos bendradarbiavimo vertę ir aiškiai parodė, kad Sąjunga turi skubiai stiprinti pajėgumą reaguoti į krizes ir didinti atsparumą būsimiems sukrėtimams. Siekdama sustiprinti visuomenės sveikatos saugumą ir pasirengti būsimoms sveikatos krizėms, Komisija siūlo ***naują programą „ES – sveikatos labui“****.* ***Sąjungos civilinės saugos mechanizmas „rescEU“*** *bus išplėstas ir sustiprintas, kad Sąjunga geriau pasirengtų būsimoms krizėms ir tinkamiau į jas reaguotų.* ***Programa „Europos horizontas“*** *bus sustiprinta, kad būtų finansuojami gyvybiškai svarbūs moksliniai tyrimai sveikatos, atsparumo, žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos srityse. Kitos ES programos, įskaitant jų išorės priemones, bus sustiprintos, kad būsima finansinė programa būtų visiškai suderinta su ekonomikos gaivinimo poreikiais, o specialiosios priemonės bus sutvirtintos, kad* ***ES biudžetas leistų lanksčiau ir geriau reaguoti į poreikius.***

- ***Naujos ir papildytos programos siekiant didinti atsparumą ir stiprinti bendradarbiavimą***

„Next Generation EU“ kryptingai sustiprins pagrindines programas, kuriomis skatinamas ekonomikos augimas ir stiprinamas Europos gebėjimas atlaikyti ir įveikti būsimas krizes. Šis sustiprinimas papildo pradinius Komisijos pasiūlymus dėl būsimos finansinės programos, kurie ir toliau yra pagrindas teisingam subalansuotam susitarimui.

Nauja visuomenės sveikatos saugumo ir bendradarbiavimo stiprinimo programa

Krizė parodė, kad būsimoje finansinėje programoje sveikatos finansavimas turi būti laikomas svarbesniu prioritetu. Komisija siūlo plataus užmojo atskirą **programą „ES – sveikatos labui“**, pagal kurią būtų teikiama poreikių vertinime aptarta speciali su būsimomis sveikatos problemomis susijusi parama. Pagal šį pasiūlymą naujai programai skiriama 9,4 mlrd. EUR, t. y. gerokai daugiau, palyginti su ankstesniais „Europos socialinio fondo +“ programos pasiūlymais.

Naujoji programa padės Sąjungai apsirūpinti itin svarbiais pajėgumais, kuriais naudodamasi ji galėtų greitai ir reikiamu mastu reaguoti į būsimas sveikatos krizes. Naudojant programą bus siekiama sukurti visapusišką ES sveikatos krizių prevencijos, pasirengimo ir reagavimo sistemą, kuri papildytų ir sustiprintų nacionalinio lygmens pastangas ir regioninę paramą sveikatos priežiūros sistemoms, teikiamą pagal sanglaudos politiką.

Pirmoji programos dalis padės spręsti visuomenės sveikatos saugumo ir pasirengimo krizėms klausimus. Pagal ją bus remiamos investicijos į ypatingos svarbos sveikatos infrastruktūrą, priemones, struktūras, procesus ir laboratorijų pajėgumus, įskaitant ligų protrūkių stebėjimo, modeliavimo, prognozavimo, prevencijos ir valdymo priemones. Jos lėšos padės sukurti mechanizmą, naudotiną kuriant, perkant ir valdant sveikatos krizės atveju svarbius produktus, tokius kaip vaistai (įskaitant skiepus) ir gydymo priemonės, su jomis susiję tarpiniai produktai, veikliosios vaistinės medžiagos ir žaliavos; medicinos reikmenys ir medicinos įranga, pavyzdžiui, ventiliacijos aparatai, apsauginiai drabužiai ir įranga, diagnostikos medžiagos ir priemonės. Tai padės sukurti naują ES masto pranešimo apie riziką sistemą, apimančią visus krizės etapus.

Pagal antrąją dalį bus remiama ilgalaikė vizija, kurios tikslas – gerinti sveikatos priežiūros rezultatus pasitelkiant veiksmingas ir įtraukias sveikatos priežiūros sistemas visose valstybėse narėse, užtikrinant geresnę ligų prevenciją ir stebėjimą, sveikatos ugdymą, paslaugų prieinamumą, diagnostiką ir gydymą bei tarpvalstybinį bendradarbiavimą sveikatos srityje. Pavyzdžiui, pagal programą bus remiamas gebėjimų stiprinimas valstybėse narėse, finansuojamos mokymo programos medicinos ir sveikatos priežiūros darbuotojams ir investuojama į sveikatos priežiūros sektoriaus skaitmeninę transformaciją ir sąveikios skaitmeninės infrastruktūros, be kita ko, skirtos moksliniams tyrimams ir dalijimuisi duomenimis, diegimą.

Programa bus parengta ir įgyvendinta visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimą šioje srityje. Ji bus susieta su atitinkama parama, teikiama pagal kitas ES programas, suteiks naujų būdų įgyvendinti bendrus veiksmus ir užtikrins medicininių reagavimo priemonių ir išteklių prieinamumą kilus didelėms grėsmėms sveikatai. Ji bus taikoma su sustiprintu „rescEU“, kurio veiklos barai yra tiesioginio reagavimo į krizę pajėgumai, atsargų kaupimas, įrangos ir darbuotojų paskirstymas ir persiuntimas nepaprastosios padėties atvejais teikiant reikiamą pagalbą sveikatos srityje.

Sąjungos civilinės saugos mechanizmo reagavimo pajėgumų stiprinimas

Akivaizdi pandemijos pamoka yra ta, kad Europa turi būti pajėgi greičiau ir lanksčiau reaguoti į rimtas tarpvalstybines krizes, kurios gali smarkiai sutrikdyti mūsų ekonomiką ir visuomenės gyvenimą. Todėl Komisija siūlo sustiprinti **Sąjungos civilinės saugos mechanizmą „rescEU“**. Taip rezervas „rescEU“ taps lankstesnis ir padidės Sąjungos pajėgumas ES lygmeniu veikti drauge.

Finansiniai asignavimai bus padidinti iki 3,1 mlrd. EUR, iš jų bus finansuojamos investicijos į nepaprastosios padėties reagavimo infrastruktūrą, transporto pajėgumus ir skubios pagalbos grupes. Išplėstas rezervas „rescEU“ suteiks Sąjungai pajėgumus ir logistikos infrastruktūrą, kurių reikia susiklosčius įvairių rūšių nepaprastajai padėčiai, įskaitant tą, kuri turi medicininį komponentą, taip papildydamas naują programą „ES – sveikatos labui“. Pagal pasiūlymą taip pat bus racionalizuoti veiklos pajėgumai ir padidintas jų lankstumas. Tai užtikrins, kad į didelio masto nepaprastąją padėtį ES reaguotų ateityje greičiau ir veiksmingiau.

Programa „Europos horizontas“: investicijos į inovacijas ir pasirengimą ateičiai

Programai „Europos horizontas“ bus papildomai skirta 94,4 mlrd. EUR, kad su sveikata ir klimatu susijusi mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla gautų didesnę Europos paramą. Tai padės gerinti pasirengimą veiksmingai ir greitai reaguoti į nepaprastąją padėtį ir investuoti į mokslu grindžiamus sprendimus, taigi papildys pagal naują programą „ES – sveikatos labui“ ir iš „rescEU“ teikiamą veiklos finansavimą.

Kalbant apie sveikatos sritį, papildomos lėšos bus naudojamos didinant mokslinių tyrimų pastangas, susijusias su tokiais iššūkiais kaip koronaviruso pandemija, klinikinių tyrimų tęsimas, naujoviškos apsaugos priemonės, virusologija, skiepai, gydymas ir diagnostika, taip pat mokslinių tyrimų rezultatų taikymas visuomenės sveikatos politikos priemonėse.

Be to, siūloma daugiau išteklių skirti moksliniams tyrimams ir inovacijoms su klimatu susijusiose srityse. Tai padidins paramą ES pramonės konkurencingumui susijusiuose ekonomikos sektoriuose ir skatins gaivinti ekonomiką orientuojantis į Europos žaliojo kurso tikslus. Taip atsiras papildomų lėšų mažųjų ir vidutinių įmonių, startuolių ir vidutinės kapitalizacijos įmonių naujoms ir proveržio inovacijoms.

Solidarumas su mūsų pasauliniais partneriais krizės laikotarpiu

Pandemija yra pasaulinė problema. Jei nebus imtasi pasaulinio masto veiksmų, visos pasaulio šalys ir regionai, įskaitant Sąjungą, liks pažeidžiami. Kovodama su COVID-19, ES turi toliau rodyti solidarumą su partneriais visame pasaulyje.

Komisija siūlo sukurti 86 mlrd. EUR **Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę**, susietą su nauja „Išorės veiksmų garantija“, ir Europos darnaus vystymosi fondą, kad bendradarbiaujant su tarptautiniais partneriais, pavyzdžiui, tarptautinėmis finansų įstaigomis, Jungtinėmis Tautomis ir Pasaulio sveikatos organizacija, būtų remiamos partnerių, visų pirma Vakarų Balkanų, kaimyninių ir kitų Afrikos šalių, pastangos kovoti su pandemijos poveikiu ir nuo jo atsigauti. Kryptingai pakoregavus dabartinę finansinę programą jau 2020 m. bus galima skirti 1 mlrd. EUR papildomos paramos.

Parama suteiks likvidumą mažosioms ir vidutinėms įmonėms, išsaugos investicijas į atsinaujinančiosios energijos projektus ir padidins finansavimo vietinėmis valiutomis galimybes valstybėse partnerėse siekiant stiprinti sveikatos priežiūros sistemas, įskaitant parengtį, ir didinti gamybos pajėgumus, susijusius su skiepijimu nuo COVID-19, jo gydymu

ir diagnostika. Ši padidinta parama taip pat bus skiriama pažeidžiamiausioms valstybėms ir regionams ir padės įveikti sunkius socialinius ir ekonominius pandemijos padarinius.

Atsižvelgdama į augančius humanitarinius poreikius pažeidžiamiausiose pasaulio dalyse, Komisija taip pat siūlo papildomą 5 mlrd. EUR sumą **humanitarinės pagalbos priemonei**. Pandemijos poveikis ir ekonominės pasekmės, pavyzdžiui, dėl mažėjančių naftos ir žaliavų kainų prarastos pajamos ir smarkiai sumažėjusios emigrantų perlaidos, dar labiau padidina esamus poreikius, todėl ypač svarbu, kad Sąjunga būtų pasirengusi parodyti solidarumą su kitais pasaulio regionais.

- ***Kitų programų sustiprinimas siekiant didinti atsparumą ir įgyvendinti strateginius prioritetus***

2018 m. Komisijos pasiūlyta 2027–2021 m. finansinė programa, papildyta Teisingos pertvarkos mechanizmu ir šiandien siūlomais pakeitimais, lieka pagrindiniu paskutinio derybų etapo atskaitos tašku. Siūloma struktūra, paramos lygis, pusiausvyra tarp prioritetų ir svarbūs ypatumai, kaip antai tikslas bent 25 proc. išlaidų skirti klimato politikos veiksmams, lyčių lygybės ir nediskriminavimo rėmimo priemonės – visa tai būtina subalansuotam ekonomikos gaivinimo dokumentų rinkiniui. Kitas svarbus elementas yra Komisijos pasiūlymas dėl Reglamento dėl ES biudžeto apsaugos nuo visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų. Be to, numatytos griežtos biudžeto apsaugos nuo sukčiavimo ir pažeidimų priemonės, ir Komisija jas toliau griežtins. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) ir Europos prokuratūra (EPPO) vykdys kontrolės ir tyrimo įgaliojimus.

Tačiau krizė aiškiai parodė, kad vasario mėn. Vadovų aptarto paramos lygio kai kuriose pagrindinėse srityse nepakaks. Todėl, be papildomo finansavimo pagal programą „Next Generation EU“, būtina sustiprinti kitas programas, kad jos galėtų maksimaliai padėti Sąjungai tapti atsparesne ir spręsti problemas, kurios paaštrėjo dėl pandemijos ir jos padarinių.

Pavyzdžiui:

- sustiprinti Sąjungos kibernetinę gynybą ir remti skaitmeninę pertvarką Skaitmeninės Europos programos biudžetui numatant iš viso 8,2 mlrd. EUR;

- investuoti į modernią gerai veikiančią transporto infrastruktūrą, kad pagerėtų tarpvalstybinės jungtys, pavyzdžiui, „Rail Baltica“, skiriant papildomą 1,5 mlrd. EUR sumą **Europos infrastruktūros tinklų priemonei**;

- sudaryti sąlygas sklandžiai veikiančiai bendrajai rinkai, skatinančiai ekonomikos gaivinimą išsaugant **Bendrosios rinkos programai** ir bendradarbiavimo **mokesčių ir muitų** srityse remiančioms programoms pasiūlytus biudžetus – atitinkamai 3,7 mlrd. EUR, 239 mln. EUR ir 843 mln. EUR;

- investuoti į jaunimą papildomai skiriant 3,4 mlrd. EUR programai **„Erasmus +“**, kad bendra suma siektų 24,6 mlrd. EUR, taip pat į kultūros ir kūrybos sektorius papildant programą **„Kūrybiška Europa“** iki 1,5 mlrd. EUR;

- didinti žemės ūkio maisto produktų ir žuvininkystės sektorių atsparumą ir apsirūpinti krizių valdymui reikalingais pajėgumais papildomai skiriant 4 mlrd. EUR **bendrai žemės ūkio politikai** ir 500 mln. EUR **Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui**;

- stiprinti bendradarbiavimą išorės sienų apsaugos ir migracijos bei prieglobsčio politikos srityse papildant **Prieglobsčio ir migracijos fondą** ir **Integruoto sienų valdymo fondą** iki 22 mlrd. EUR;

- užtikrinti tvirtą paramą Europos strateginiam savarankiškumui ir saugumui padidinant **Vidaus saugumo fondą** iki 2,2 mlrd. EUR ir papildant **Europos gynybos fondą** iki 8 mlrd. EUR;

- remti mūsų partnerius Vakarų Balkanuose papildant Sąjungos **Pasirengimo narystei paramos priemonę** iki 12,9 mlrd. EUR.

Po šių kryptingų koregavimų Sąjungos ilgalaikė finansinė programa bus geriau suderinta su jos prioritetais ir užmojais ir pritaikyta taip, kad ja naudojantis būtų galima didinti Sąjungos atsparumą ir strateginį savarankiškumą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Todėl Komisija siūlo kryptingus 2018 m. pasiūlymo dėl kitos finansinės programos pakeitimus, kuriuos sudaro ligšioliniai derybų rezultatai, pasiūlymas dėl Teisingos pertvarkos mechanizmo[8] ir pirmiau aptarti padidinimai. Išsami daugiametės finansinės programos apžvalga su kiekvienos atskiros programos, įskaitant „Next Generation EU“, aptarimu pateikiama priede.

- ***Lankstesnės nepaprastosios padėties priemonės***

Svarbu ne vien atskiros programos: krizė parodė, kad Sąjunga turi būti pajėgi greitai sureaguoti ir lanksčiai įgyvendinti koordinuotą Europos atsaką. Tam savo ruožtu reikia lankstesnio ES biudžeto. Sveikatos krizės padariniai tokie įvairialypiai, kad dabartinio biudžeto lankstumas buvo greitai išnaudotas. Ateičiai reikia lankstesnio ir dinamiškesnio biudžeto, o tai pasiekiama vien tinkamai suprojektuotomis specialiomis priemonėmis.

Todėl siekdama, kad kilus nenumatytoms problemoms būtų galima sutelkti didelio masto išteklius, Komisija siūlo padidinti lankstumą ir sustiprinti neatidėliotinos pagalbos priemones, pavyzdžiui, **ES solidarumo fondą**, kurio parama teikiama nuo didelio masto nelaimių nukentėjusiems valstybėms narėms ir regionams, ir **Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą**, kurio lėšomis remiami asmenys, netekę darbo dėl didelio masto restruktūrizavimo.

Gerokai padidinus **solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervą**, ES galės solidžiau reaguoti į visus sveikatos krizės aspektus ir kitokią nepaprastąją padėtį. Lėšos gali būti skiriamos skubiai paramai teikti, prireikus naudojant tokias ES priemones kaip humanitarinė pagalba, Skubios paramos priemonė, Bendrosios rinkos programa ir jai priskirtos neatidėliotinos veterinarinės ir fitosanitarinės priemonės arba Prieglobsčio ir migracijos fondas.

Visos šios priemonės 2021–2027 m. laikotarpiu užtikrintų iki 21 mlrd. EUR papildomą skubų finansavimą, palyginti su 2018 m. gegužės 2 d. Komisijos pasiūlymais.

[8] COM(2020) 22, COM(2020) 23.

3. Kaip tai pasiekti? „Next Generation EU“

Nemažai siūlomų ekonomikos gaivinimo priemonių bus grindžiamos nauja laikina ekonomikos gaivinimo priemone **„Next Generation EU“**, kurios finansinis pajėgumas – 750 mlrd. EUR. Ši nepaprastosios padėties priemonė bus išimtinė ir laikina. Finansavimo leidimą suteiks sprendimas dėl nuosavų išteklių, pagal kurį 2021–2024 m. laikotarpio priemonėms Komisija galėtų Sąjungos vardu pasiskolinti iki 750 mlrd. EUR.

Siekiant užtikrinti būtinus biudžetinius pajėgumus galimiems įsipareigojimams, susijusiems su „Next Generation EU“ finansavimu, ir laikantis biudžetinės drausmės reikalavimų, peržiūrėtame sprendime dėl nuosavų išteklių atsiras nuostata dėl išimtinio ir laikino nuosavų išteklių viršutinių ribų, taikomų įsipareigojimams ir mokėjimams, padidinimo 0,6 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų. Viršutinių ribų kilstelėjimas bus naudojamas tik siekiant patenkinti COVID 19-krizės poreikius ir taikomas tik tiek laiko, kiek reikia šiems įsipareigojimams padengti.

„Next Generation EU“ mastas ir jos struktūra atspindi Sąjungai kylančių uždavinių mastą ir skubumą. Dėl krizės atsiradę skubių investicijų finansavimo poreikiai neturi precedento. Todėl būtina Sąjungos lygmeniu imtis ryžtingų neeilinių atsakomųjų veiksmų. Šis žingsnis neturi precedento, o šių lėšų suma išskirtinė, todėl visa tai turi būti susieta su nuosavų išteklių sistema, kurią pagal savo konstitucinius reikalavimus patvirtina visos valstybės narės.

Jei papildoma parama iškart po krizės būtų finansuojama padidintais nacionaliniais įnašais, dar labiau padidėtų nacionaliniams biudžetams tenkanti našta. Šiomis ypatingomis aplinkybėmis visiškai pagrįsta naudoti finansavimo mechanizmą, kuris leistų smarkiai ir tinkamu laiku padidinti išlaidas nedidinant nacionalinių skolų, tuo išreiškiant krizės mastui prilygstantį solidarumą.

Skolinimasis bus grindžiamas solidžia Sąjungos patirtimi naudojantis rinkos priemonėmis investicijų ir reformų valstybėse narėse reikmėms. Sąjunga skolinsis finansų rinkose

sąlygomis, kurios atspindi labai aukštą jos kredito reitingą, ir šias lėšas greitai nukreips ten, kur jų labiausiai reikia.

Šiuo tikslu Komisija kapitalo rinkose išleis skirtingų išpirkimo terminų obligacijas, geriausiai išnaudodama šių rinkų pajėgumą įsisavinti tokias obligacijas, o kartu užtikrindama mažiausias vidutines skolinimosi išlaidas. Tokia diversifikuota finansavimo strategija leidžia Komisijai vykdyti skolinimosi operacijas jų mastą ir vyraujančią rinkos aplinką geriausiai atitinkančiu būdu.

500 mlrd. EUR, skiriamų per „Next Generation EU“, bus naudojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo priemonės dotacijų komponentui finansuoti ir kitoms pagrindinėms krizių valdymo ir gaivinimo programoms stiprinti. Likusi pagal priemonę sutelkto finansavimo dalis, 250 mlrd. EUR, bus suteikta valstybėms narėms paskolų forma pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo priemonę.

Pritrauktos lėšos bus grąžintos po 2027 m. ir ne vėliau kaip iki 2058 m. Tai padės sumažinti spaudimą valstybių narių biudžetams tuo metu, kai viešiesiems finansams tenka didelis krūvis, kartu užtikrinant, kad visi su šia skolos vertybinių popierių emisija susiję įsipareigojimai būtų vykdomi iš būsimų ES biudžetų. Siekdama palengvinti pritrauktų rinkos lėšų grąžinimą ir toliau padėti mažinti spaudimą nacionaliniams biudžetams, Komisija vėlesniame finansinio laikotarpio etape pasiūlys papildomų naujų nuosavų išteklių.

Žvilgsnis į ateitį: nuosavų išteklių sistemos reforma

Naujos ekonominės aplinkybės ir darnus pagal priemonę „Next Generation EU“ pritrauktų lėšų grąžinimo organizavimas yra papildomas argumentas esminei ES biudžeto finansavimo reformai.

Komisija ir toliau laikosi nuomonės, kad panaikinus visus permokos grąžinimus daugiametė finansinė programa taptų labiau subalansuota. Tačiau dabartinėmis aplinkybėmis, atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos ekonominį poveikį, laipsniškas permokos grąžinimų panaikinimas reikštų neproporcingą kai kurių valstybių narių įnašų padidinimą 2021–2027 m. Siekiant to išvengti, dabartiniai permokos grąžinimai galėtų būti laipsniškai panaikinti per daug ilgesnį laikotarpį, negu Komisija numatė savo 2018 m. pasiūlyme.

Nauji nuosavi ištekliai papildytų tradicinius nuosavus išteklius, supaprastintu pridėtinės vertės mokesčiu pagrįstus nuosavus išteklius ir nacionalinius įnašus, taip pat naujus nuosavus išteklius, pagrįstus neperdirbtų plastiko pakuočių atliekomis. Jie bus grindžiami ne tik ES prioritetais ir politika, kuriais siekiama spręsti klimato kaitos problemas, bet ir sąžiningu apmokestinimu globalizuotame pasaulyje.

Komisija yra pasiryžusi įgyvendinti Žaliąjį kursą. Todėl žalieji nuosavi ištekliai galėtų prisidėti prie pastangų gaivinti ekonomiką kartu remiant Europos ekonomikos ir visuomenės žaliąją pertvarką. Tarp galimų variantų galėtų būti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pagrįsti nuosavi ištekliai, galbūt į ją įtraukiant jūrų ir aviacijos sektorius, ir pasienio anglies dioksido mokesčio mechanizmas.

Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema grindžiami nuosavi ištekliai, aptarti 2020 m. vasario mėn. Europos Vadovų Tarybos posėdyje, leistų valstybėms narėms išsaugoti tą pačią pajamų sumą, kurią jos per pastarąjį laikotarpį gaudavo iš aukcionų. Visos iš Europos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos gautos pajamos, kurios šią didžiausią sumą viršija, būtų pervedamos į ES biudžetą. Iš tokių nuosavų išteklių ES biudžetas galėtų gauti

apie 10 mlrd. EUR pajamų, priklausomai nuo anglies dioksido kainos pokyčių ir kitų sektorių įtraukimo į sistemą.

Kartu bus svarbu užtikrinti, kad su bendrovėmis iš ES nepriklausančių valstybių ES įmonės konkuruotų vienodomis sąlygomis. Anglies dioksido pasienio mokesčio mechanizmas padėtų užkirsti kelią anglies dioksido nutekėjimui, kuris kenkia ES pastangoms pereiti prie neutralaus anglies dioksido poveikio visuomenės. Anglies dioksido pasienio mokesčio mechanizmas galėtų duoti papildomų pajamų: nuo maždaug 5 mlrd. EUR iki 14 mlrd. EUR, priklausomai nuo taikymo srities ir struktūros.

Didžiulę naudą iš ES bendrosios rinkos gaunančios įmonės, kurios išgyvens krizę, be kita ko, dėl tiesioginės ir netiesioginės ES ir nacionalinės paramos, galėtų ekonomikos gaivinimo etapu prisidėti prie bendrosios rinkos atkūrimo. Pvz., galėtų atsirasti įmonių veikla pagrįsti nuosavi ištekliai, kurie, nelygu jų struktūra, kasmet galėtų siekti apie 10 mlrd. EUR.

Skaitmeninis mokestis būtų grindžiamas EBPO darbo, susijusio su įmonių reikšmingos skaitmeninės veiklavietės apmokestinimu, rezultatais – Komisija aktyviai remia EBPO ir G 20 vadovaujamas diskusijas ir yra pasirengusi imtis veiksmų, jei visuotinis susitarimas nebus pasiektas. Skaitmeninis mokestis, taikomas įmonėms, kurių apyvarta viršija 750 mln. EUR, ES biudžetui galėtų duoti iki 1,3 mlrd. EUR per metus.

Šie nauji nuosavi ištekliai galėtų padėti finansuoti pagal „Next Generation EU“ programą pritraukto rinkos finansavimo lėšų grąžinimą ir palūkanas. Tai įvedus iki 2024 m., su valstybių narių ekonomikos dalimi susieti nacionaliniai įnašai į 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą galėtų sumažėti, palyginti su jų mokėjimais 2020 m.

Visi su „Next Generation EU“ susiję pajamų ir mokėjimų srautai per metinę biudžeto procedūrą skiriamų asignavimų atžvilgiu bus papildomi, todėl biudžeto balansui poveikio neturės. Šie srautai, įskaitant sumokėtas palūkanas, biudžete bus rodomi atskirai siekiant parodyti jų laikiną ir išimtinį pobūdį ir užtikrinti visišką skaidrumą[9].

Be to, ekonominis koronaviruso pandemijos poveikis rodo, kaip svarbu suteikti Sąjungai pakankamai fiskalinio manevravimo galimybių ekonominių sukrėtimų, dėl kurių sumažėja bendrosios nacionalinės pajamos, atvejais. Siekdama išlaikyti pakankamą maržą iki nuosavų išteklių viršutinių ribų, kad Sąjunga būtų pajėgi padengti savo finansinius įsipareigojimus ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, kurie turi būti įvykdyti atitinkamais metais net ir susiklosčius nepalankiausioms ekonominėms aplinkybėms, Komisija siūlo visam laikui iki 1,46 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų padidinti nuosavų išteklių viršutines ribas įsipareigojimams ir iki 1,40 proc. – mokėjimams.

4. Išvada. Kaip greitai susitarti dėl Europos ekonomikos atgaivinimui skirto plataus užmojo biudžeto?

Šiuo ypatingų sunkumų ir netikrumo laikotarpiu Sąjungai labiau nei bet kada reikia parodyti, kad ji pasirengusi ir nori ryžtingai veikti ir kloti kelią į geresnę ateitį. Susitarimas dėl **plataus užmojo ekonomikos gaivinimo plano, kuriame svarbiausia funkcija tenka ES biudžetui, suteiks Sąjungai didžiausią sėkmės galimybę.**

[9] „Next Generation EU“ dotacijų komponento skolinimosi išlaidos bus apmokėtos iš ES biudžeto. Apskaičiuota, kad 2021–2027 m. finansinėje programoje šios išlaidos sudarys iki 17,4 mlrd. EUR.

„Next Generation EU“ leis išnaudoti visą ES biudžeto potencialą skatinti ekonomiką ir didinti Europos tvarumą, atsparumą ir strateginį savarankiškumą. Priemonė sukurta atsižvelgiant į Sąjungos patirtį naudojantis rinkos finansavimu ir šią veiklą plečia, kad būtų pasiektas šiandienos aplinkybėmis skubiai reikalingos paramos mastas.

Sustiprinta 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa padės Sąjungai išbristi iš krizės ir pasukti ilgalaikio atsigavimo keliu suteikiant būtiną finansavimą neatidėliotiniems poreikiams ir ilgalaikėms investicijoms į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

Ekonomikos gaivinimo plano sėkmė priklausys ne tik nuo jo masto ir užmojo, bet ir nuo veiksmų greičio ir gebėjimo pagal aplinkybes pritaikyti atsaką. Daugelyje Sąjungos vietų skubiai reikia finansinės paramos, kad įmonės galėtų tęsti veiklą ir paramos sulauktų tie, kam jos labiausiai reikia. Laiko susitarti dėl ilgalaikės sistemos taip pat mažai, tačiau nėra per vėlu. Greitai pasiekus susitarimą bus galima laiku pradėti sustiprintas programas.

Komisija pritaria Europos Parlamento pasiryžimui užtikrinti sklandų perėjimą prie naujos ilgalaikės sistemos. Tačiau dabartinės finansinės programos pratęsimas nepakeičia visapusiško susitarimo dėl naujo, šiuolaikiško ilgalaikio biudžeto. Tik taip Sąjunga gali apsirūpinti naujomis programomis ir priemonėmis, kurių reikės įgyvendinant ekonomikos gaivinimo planą. Todėl per ateinančias savaites visas tarpinstitucinio darbo dėmesys turėtų būti skiriamas konkrečiam sprendimui dėl „Next Generation EU“ ir naujos ilgalaikės programos.

Europos Komisija ragina Europos Vadovų Tarybą ir teisės aktų leidėjus skubiai išnagrinėti šiuos pasiūlymus, kad iki liepos mėn. būtų pasiektas Europos Vadovų Tarybos lygmens politinis susitarimas.

Anksti priėmus sprendimą dėl pasiūlymo iš dalies pakeisti dabartinę sistemą bus galima nedelsiant skirti papildomų lėšų „REACT-EU“, Mokumo palaikymo priemonei ir Europos darnaus vystymosi fondui, atsižvelgiant į šių poreikių skubumą.

Tada Komisija glaudžiai bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir Taryba, kad būtų galutinai susitarta dėl būsimos ilgalaikės programos ir su ja susijusių sektorinių programų. Jei šis darbas būtų baigtas rudens pradžioje, naujasis ilgalaikis biudžetas 2021 m. sausio 1 d. galėtų būti sudarytas ir vykdomas ir skatinti Europos ekonomikos gaivinimą.

Ėmęsi veiksmų parodysime, kad Sąjunga yra pasirengusi padaryti visa, kas būtina, kad ekonomika vėl grįžtų į vėžes, apsaugotų visų europiečių pragyvenimo šaltinius ir investuotų į ilgalaikį Europos perėjimą prie teisingesnės ir žalesnės skaitmeninės ateities.

Mlrd. EUR 2018 m. kainomis

	2021-2027 m. DFP (2020 m. gegužė)	*Iš jos pagal „Next Generation EU“*
DFP, IŠ VISO	**1.850,0**	***750,0***
1. Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	**210,5**	***69,8***
„Europos horizontas“	94,4	*13,5*
„InvestEU“ fondas, iš jo pagal Sąjungos ekonomikos gaivinimo planą	31,6	*30,3*
Investavimas į ES ekonomikos gaivinimą	*15,3*	*15,3*
Strateginių investicijų priemonė (naujas skirsnis)	*15,0*	*15,0*
ES mokumo palaikymo priemonė pagal ESIF	26,0	*26,0*
2. Sanglauda ir vertybės	**984,5**	***610,0***
Sanglaudos politika	373,2	*50,0*
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (įsk. techninę paramą)	560,8	*560,0*
Iš jų: PASKOLOS	250,0	*250,0*
Iš jų: DOTACIJOS	310,0	*310,0*
3. Gamtos ištekliai ir aplinka	**402,0**	***45,0***
Bendra žemės ūkio politika	348,3	*15,0*
Iš jų: II ramstis (kaimo plėtra)	*90,0*	*15,0*
Teisingos pertvarkos fondas	**40,0**	*30,0*
4. Migracija ir sienų valdymas	**31,1**	
5. Atsparumas, saugumas ir gynyba	**29,1**	***9,7***
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas („rescEU“)	3,1	*2,0*
Sveikatos programa	*9,4*	*7,7*
6. Kaimyninės šalys ir pasaulis	**118,2**	***15,5***
Kaimynystė, vystymasis ir tarptautinis bendradarbiavimas	86,0	*10,5*
Humanitarinė pagalba	14,8	*5,0*
7. Europos viešasis administravimas	**74,6**	

2021–2027 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA (ĮSIPAREIGOJIMAI)

Einamosios kainos	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2021-2027	Pagal „Next Generation EU“	IŠ VISO
1. Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	**21.805**	**22.219**	**22.546**	**22.362**	**22.677**	**23.280**	**23.540**	**158.429**	**75.965**	**234.394**
1. Moksliniai tyrimai ir inovacijos	13.395	13.491	14.057	14.103	14.254	14.692	14.784	98.775	14.647	113.422
„Europos horizontas“	12.265	12.510	12.760	13.015	13.276	13.541	13.812	91.178	14.647	105.825
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	266	271	276	281	288	294	305	1.981	-	1.981
Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	864	710	1.020	806	690	856	667	5.614	-	5.614
Kita	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2	-	2
2. Europos strateginės investicijos	5.044	5.294	4.987	4.684	4.779	4.873	4.972	34.633	61.318	95.951
„InvestEU“ fondas	478	487	88	90	92	94	96	1.424	33.000	34.424
Europos infrastruktūros tinklų priemonė – Transportas	1.952	1.992	2.032	2.072	2.115	2.157	2.200	14.521	-	14.521
Europos infrastruktūros tinklų priemonė – Energetika	785	800	817	834	850	867	885	5.838	-	5.838
Europos infrastruktūros tinklų priemonė – Skaitmeninė ekonomika	277	283	289	295	301	306	314	2.065	-	2.065
Skaitmeninės Europos programa	1.338	1.514	1.539	1.166	1.190	1.213	1.237	9.196	-	9.196
Kita	22	23	23	24	24	25	25	165	28.318	28.483
Decentralizuotos agentūros	191	195	199	203	207	212	216	1.424	-	1.424
3. Bendroji rinka	889	906	922	939	955	973	988	6.572	-	6.572
Bendrosios rinkos programa (įsk. COSME)	575	584	592	601	610	620	626	4.208	-	4.208
ES kovos su sukčiavimu programa	20	20	21	21	22	23	24	150	-	150
Bendradarbiavimas mokesčių klausimais (programa „Fiscalis“)	36	37	38	38	39	40	41	269	-	269
Bendradarbiavimo muitinių klausimais programa (CUSTOMS)	127	130	133	136	138	141	144	950	-	950
Kita	11	11	11	12	12	12	12	81	-	81
Decentralizuotos agentūros	120	124	127	132	134	137	140	915	-	915
4. Kosmoso politika	2.034	2.074	2.118	2.163	2.207	2.252	2.298	15.145	-	15.145
Europos kosmoso programa	1.997	2.037	2.080	2.125	2.167	2.211	2.255	14.873	-	14.873
Decentralizuotos agentūros	36	37	37	38	40	41	43	272	-	272
Marža	444	454	463	473	482	491	498	3.304	-	3.304
2. Sanglauda ir vertybės	**51.730**	**54.195**	**56.797**	**60.207**	**63.067**	**66.589**	**70.519**	**423.104**	**656.179**	**1.079.283**
5. Regioninė plėtra ir sanglauda	34.623	35.756	36.919	38.203	39.528	40.890	42.322	268.241	53.274	321.515
Europos regioninės plėtros fondas	28.743	29.661	30.601	31.639	32.710	33.810	34.970	222.133	-	222.133
Sanglaudos fondas	5.854	6.069	6.291	6.536	6.790	7.052	7.323	45.914	-	45.914
Iš jų: įnašas į Europos infrastruktūros tinklų priemonę (Transportas)	*1.439*	*1.492*	*1.546*	*1.607*	*1.669*	*1.733*	*1.800*	*11.286*	-	*11.286*
REACT-EU									53.274	53.274
Parama Kipro turkų bendruomenei	26	27	27	28	28	29	29	193	-	193
6. Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	349	919	1.683	2.981	3.667	4.952	6.549	21.099	602.905	624.004
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (įsk. techninės paramos priemonę)	116	119	121	123	126	128	130	864	602.905	603.769
Euro apsauga nuo padirbinėjimo	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	6	-	6
„Next Generation EU“ finansavimo išlaidos	220	787	1.549	2.845	3.528	4.810	6.405	20.144	-	20.144
Kita	11	12	12	12	12	13	13	84	-	84
7. Investavimas į žmones, socialinę sanglaudą ir vertybes	16.439	17.195	17.864	18.685	19.526	20.394	21.290	131.393	-	131.393
„Europos socialinis fondas +“	12.655	13.042	13.440	13.870	14.313	14.770	15.241	97.332	-	97.332
„Erasmus+“	2.885	3.230	3.587	3.958	4.341	4.739	5.150	27.891	-	27.891
Europos solidarumo korpusas	136	138	141	144	147	150	153	1.009	-	1.009
„Kūrybiška Europa“	306	313	208	213	217	221	224	1.702	-	1.702
Teisingumas, teisės ir vertybės	108	109	109	109	109	109	108	761	-	761
Kita	149	151	152	153	155	156	157	1.073	-	1.073
Decentralizuotos agentūros	199	213	226	237	243	250	256	1.624	-	1.624
Marža	320	325	331	338	346	352	358	2.371	-	2.371
3. Gamtos ištekliai ir aplinka	**58.656**	**56.590**	**56.939**	**57.115**	**57.236**	**57.481**	**57.732**	**401.749**	**49.286**	**451.035**
8. Žemės ūkio ir jūrų politika	56.163	54.047	54.289	54.399	54.449	54.614	54.779	382.741	16.483	399.224
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	40.933	41.162	41.435	41.578	41.720	41.865	42.010	290.702	-	290.702
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	14.249	11.667	11.667	11.667	11.667	11.667	11.671	84.255	16.483	100.738
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas	831	1.066	1.031	995	899	917	931	6.671	-	6.671
Kita	133	135	138	141	144	147	149	987	-	987
Decentralizuotos agentūros	17	17	18	18	18	19	19	126	-	126
9. Aplinkos ir klimato politika	2.264	2.309	2.412	2.470	2.538	2.613	2.694	17.300	32.803	50.103
Aplinkos ir klimato politikos programa (LIFE)	700	715	736	763	796	838	884	5.432	-	5.432
Teisingos pertvarkos fondas	1.516	1.546	1.577	1.609	1.641	1.674	1.707	11.270	32.803	44.073
Kita	-	-	50	50	50	50	50	250	-	250
Decentralizuotos agentūros	47	47	48	49	51	52	53	347	-	347
Marža	230	234	238	245	250	254	259	1.709	-	1.709
4. Migracija ir sienų valdymas	**3.287**	**4.061**	**4.837**	**5.117**	**5.873**	**5.964**	**6.153**	**35.292**	**-**	**35.292**
10. Migracija	1.246	1.561	1.841	1.949	2.313	2.341	2.460	13.711	-	13.711
Prieglobsčio ir migracijos fondas	1.103	1.389	1.666	1.771	2.131	2.155	2.271	12.487	-	12.487
Decentralizuotos agentūros	142	171	175	178	182	186	189	1.223	-	1.223
11. Sienų valdymas	1.837	2.290	2.782	2.948	3.335	3.393	3.457	20.041	-	20.041
Integruoto sienų valdymo fondas	1.025	1.280	1.784	1.884	2.181	2.160	2.177	12.490	-	12.490
Decentralizuotos agentūros	812	1.011	998	1.064	1.154	1.233	1.280	7.551	-	7.551
Marža	205	210	214	220	225	230	236	1.540	-	1.540
5. Atsparumas, saugumas ir gynyba	**2.359**	**2.474**	**2.575**	**2.719**	**3.597**	**3.949**	**4.385**	**22.058**	**10.639**	**32.697**
12. Saugumas	592	664	724	749	802	829	816	5.175	-	5.175
Vidaus saugumo fondas	228	295	367	377	417	431	394	2.509	-	2.509
Eksploatacijos nutraukimas (Lietuva)	73	71	78	84	84	80	82	552	-	552
Branduolinė sauga ir eksploatacijos nutraukimas (įsk. Bulgariją ir Slovakiją	91	93	70	76	85	97	114	626	-	626
Decentralizuotos agentūros	200	204	208	212	217	221	225	1.488	-	1.488
13. Gynyba	1.275	1.279	1.284	1.359	1.573	1.788	2.213	10.771	-	10.771
Europos gynybos fondas	1.047	1.047	1.047	1.118	1.327	1.537	1.957	9.080	-	9.080
Karinis mobilumas	227	232	237	241	246	251	256	1.691	-	1.691
14. Atsparumo didinimas ir reagavimas į krizes	339	373	407	448	1.055	1.163	1.185	4.971	10.639	15.609
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas („rescEU“)	90	95	102	107	283	293	299	1.268	2.188	3.456
Sveikatos programa	21	32	55	90	517	609	621	1.947	8.451	10.398
Decentralizuotos agentūros	228	246	250	251	256	260	265	1.756	-	1.756
Kita	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Marža	154	157	160	163	166	170	171	1.141	-	1.141
6. Kaimyninės šalys ir pasaulis	**16.179**	**16.292**	**16.404**	**16.516**	**16.623**	**16.732**	**16.894**	**115.640**	**16.917**	**132.557**
15. Išorės veiksmai	14.127	14.199	14.269	14.337	14.402	14.465	14.583	100.383	16.917	117.300
Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė	12.067	12.093	12.116	12.136	12.153	12.166	12.231	84.963	11.449	96.412
Humanitarinė pagalba	1.478	1.509	1.539	1.571	1.602	1.634	1.667	11.000	5.468	16.468
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	352	362	372	382	393	404	415	2.679	-	2.679
Užjūrio šalys ir teritorijos (įskaitant Grenlandiją)	67	69	70	71	73	74	75	500	-	500
Kita	163	167	172	176	181	187	195	1.242	-	1.242
Decentralizuotos agentūros	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Pasirengimo narystei parama	1.949	1.989	2.029	2.070	2.111	2.154	2.198	14.500	-	14.500
Pasirengimo narystei parama	1.949	1.989	2.029	2.070	2.111	2.154	2.198	14.500	-	14.500
Marža	103	104	106	109	110	113	113	757	-	757
7. Europos viešasis administravimas	**10.875**	**11.232**	**11.662**	**12.074**	**12.368**	**12.781**	**13.172**	**84.164**	**-**	**84.164**
Europos mokyklos ir pensijos	2.408	2.518	2.632	2.749	2.881	3.010	3.137	19.335	-	19.335
Administracinės institucijų išlaidos	8.466	8.714	9.029	9.325	9.487	9.770	10.034	64.825	-	64.825
									-	
IŠ VISO	**164.891**	**167.063**	**171.760**	**176.110**	**181.441**	**186.776**	**192.395**	**1.240.436**	**808.986**	**2.049.422**
Iš jų:										
Sanglauda (ERPF, SF, ESF, REACT-EU)	47.149	48.667	50.226	51.937	53.702	55.518	57.418	364.618	53.274	417.892
Bendra žemės ūkio politika	55.182	52.829	53.102	53.245	53.387	53.532	53.680	374.957	16.483	391.440

2021–2027 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA (ĮSIPAREIGOJIMAI)

2018 m. kainos	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2021-2027	Pagal „Next Generation EU“	IŠ VISO
1. Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	**20.547**	**20.526**	**20.420**	**19.856**	**19.741**	**19.869**	**19.697**	**140.656**	***69.800***	**210.456**
1. Moksliniai tyrimai ir inovacijos	12.622	12.464	12.732	12.523	12.409	12.539	12.371	87.659	*13.500*	101.159
„Europos horizontas“	11.557	11.557	11.557	11.557	11.557	11.557	11.557	80.900	*13.500*	94.400
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	250	250	250	250	251	251	255	1.757	-	1.757
Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	814	656	924	716	601	731	558	5.000	-	5.000
Kita	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2	-	2
2. Europos strateginės investicijos	4.753	4.891	4.517	4.159	4.161	4.159	4.160	30.800	*56.300*	87.100
„InvestEU“ fondas	450	450	80	80	80	80	80	1.300	*30.300*	31.600
Europos infrastruktūros tinklų priemonė – Transportas	1.840	1.840	1.840	1.840	1.842	1.841	1.841	12.884	-	12.884
Europos infrastruktūros tinklų priemonė – Energetika	740	740	740	740	740	740	740	5.180	-	5.180
Europos infrastruktūros tinklų priemonė – Skaitmeninė ekonomika	261	261	262	262	262	261	263	1.832	-	1.832
Skaitmeninės Europos programa	1.261	1.398	1.394	1.036	1.036	1.035	1.035	8.194	-	8.194
Kita	21	21	21	21	21	21	21	146	*26.000*	26.146
Decentralizuotos agentūros	180	181	181	181	181	181	181	1.263	-	1.263
3. Bendroji rinka	838	837	835	834	832	830	826	5.832	-	5.832
Bendrosios rinkos programa (įsk. COSME)	542	539	536	534	531	529	524	3.735	-	3.735
ES kovos su sukčiavimu programa	19	19	19	19	19	19	20	133	-	133
Bendradarbiavimas mokesčių klausimais (programa „Fiscalis“)	34	34	34	34	34	34	34	239	-	239
Bendradarbiavimo muitinių klausimais programa (CUSTOMS)	120	121	121	121	121	121	121	843	-	843
Kita	10	10	10	10	10	10	10	72	-	72
Decentralizuotos agentūros	114	114	115	117	117	117	118	811	-	811
4. Kosmoso politika	1.916	1.916	1.918	1.921	1.921	1.922	1.923	13.437	-	13.437
Europos kosmoso programa	1.882	1.882	1.884	1.887	1.887	1.887	1.887	13.196	-	13.196
Decentralizuotos agentūros	34	34	34	34	34	35	36	241	-	241
Marža	418	418	419	419	419	419	416	2.928	-	2.928
2. Sanglauda ir vertybės	**48.746**	**50.067**	**51.442**	**53.462**	**54.903**	**56.833**	**59.007**	**374.460**	***610.000***	**984.460**
5. Regioninė plėtra ir sanglauda	32.626	33.033	33.439	33.923	34.411	34.899	35.413	237.745	*50.000*	287.745
Europos regioninės plėtros fondas	27.085	27.402	27.717	28.095	28.476	28.856	29.261	196.892	-	196.892
Sanglaudos fondas	5.516	5.607	5.698	5.804	5.911	6.019	6.128	40.682	-	40.682
Iš jų: įnašas į Europos infrastruktūros tinklų priemonę (Transportas)	*1.356*	*1.378*	*1.401*	*1.427*	*1.453*	*1.479*	*1.506*	*10.000*	-	*10.000*
REACT-EU									*50.000*	50.000
Parama Kipro turkų bendruomenei	24	24	24	24	24	24	24	171	-	171
6. Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	329	849	1.524	2.647	3.192	4.227	5.480	18.247	*560.000*	578.247
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (įsk. techninės paramos priemonę)	110	110	110	110	110	110	109	767	*560.000*	560.767
Euro apsauga nuo padirbinėjimo	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	5	-	5
„Next Generation EU“ finansavimo išlaidos	207	727	1.403	2.526	3.071	4.106	5.359	17.400	-	17.400
Kita	11	11	11	11	11	11	11	75	-	75
7. Investavimas į žmones, socialinę sanglaudą ir vertybes	15.491	15.886	16.180	16.591	16.998	17.406	17.815	116.367	-	116.367
„Europos socialinis fondas +“	11.925	12.049	12.173	12.317	12.461	12.606	12.753	86.284	-	86.284
„Erasmus+“	2.719	2.984	3.249	3.514	3.779	4.045	4.310	24.600	-	24.600
Europos solidarumo korpusas	128	128	128	128	128	128	128	895	-	895
„Kūrybiška Europa“	289	289	189	189	189	189	188	1.520	-	1.520
Teisingumas, teisės ir vertybės	102	100	99	97	95	93	91	677	-	677
Kita	141	139	138	136	135	133	131	953	-	953
Decentralizuotos agentūros	187	197	204	211	212	213	214	1.439	-	1.439
Marža	301	300	299	300	301	301	299	2.101	-	2.101
3. Gamtos ištekliai ir aplinka	**55.272**	**52.280**	**51.571**	**50.716**	**49.827**	**49.059**	**48.307**	**357.032**	***45.000***	**402.032**
8. Žemės ūkio ir jūrų politika	52.923	49.931	49.172	48.305	47.401	46.613	45.837	340.182	*15.000*	355.182
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	38.572	38.027	37.529	36.920	36.320	35.731	35.152	258.251	-	258.251
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	13.427	10.779	10.567	10.360	10.157	9.958	9.765	75.013	*15.000*	90.013
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas	783	985	934	884	783	783	779	5.930	-	5.930
Kita	125	125	125	125	125	125	125	876	-	876
Decentralizuotos agentūros	16	16	16	16	16	16	16	112	-	112
9. Aplinkos ir klimato politika	2.133	2.133	2.184	2.194	2.209	2.230	2.254	15.338	*30.000*	45.338
Aplinkos ir klimato politikos programa (LIFE)	660	661	667	677	693	715	740	4.812	-	4.812
Teisingos pertvarkos fondas	1.429	1.429	1.429	1.429	1.429	1.429	1.429	10.000	*30.000*	40.000
Kita	-	-	45	44	44	43	42	218	-	218
Decentralizuotos agentūros	45	44	44	43	44	44	44	308	-	308
Marža	216	215	215	217	217	216	216	1.512	-	1.512
4. Migracija ir sienų valdymas	**3.097**	**3.751**	**4.381**	**4.543**	**5.112**	**5.090**	**5.148**	**31.122**	**-**	**31.122**
10. Migracija	1.174	1.442	1.668	1.731	2.013	1.998	2.059	12.084	-	12.084
Prieglobsčio ir migracijos fondas	1.040	1.284	1.509	1.572	1.855	1.840	1.900	11.000	-	11.000
Decentralizuotos agentūros	134	158	158	158	158	158	158	1.084	-	1.084
11. Sienų valdymas	1.731	2.116	2.519	2.617	2.903	2.896	2.893	17.675	-	17.675
Integruoto sienų valdymo fondas	966	1.182	1.615	1.673	1.899	1.843	1.822	11.000	-	11.000
Decentralizuotos agentūros	765	934	904	945	1.004	1.053	1.071	6.675	-	6.675
Marža	193	193	194	195	195	196	197	1.363	-	1.363
5. Atsparumas, saugumas ir gynyba	**2.222**	**2.285**	**2.332**	**2.414**	**3.131**	**3.370**	**3.669**	**19.423**	***9.700***	**29.123**
12. Saugumas	557	613	656	665	698	707	683	4.580	-	4.580
Vidaus saugumo fondas	215	273	333	334	363	367	330	2.215	-	2.215
Eksploatacijos nutraukimas (Lietuva)	68	66	71	74	73	68	69	490	-	490
Branduolinė sauga ir eksploatacijos nutraukimas (įsk. Bulgariją ir Slovakiją)	85	86	64	68	74	83	95	555	-	555
Decentralizuotos agentūros	189	189	189	189	189	189	188	1.320	-	1.320
13. Gynyba	1.201	1.182	1.163	1.207	1.370	1.526	1.852	9.500	-	9.500
Europos gynybos fondas	987	968	949	992	1.155	1.311	1.637	8.000	-	8.000
Karinis mobilumas	214	214	214	214	214	214	214	1.500	-	1.500
14. Atsparumo didinimas ir reagavimas į krizes	319	345	369	398	919	992	992	4.334	*9.700*	14.034
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas („rescEU“)	85	88	92	95	246	250	250	1.106	*2.000*	3.106
Sveikatos programa	20	30	50	80	450	520	520	1.670	*7.700*	9.370
Decentralizuotos agentūros	214	227	227	223	223	222	222	1.558	-	1.558
Kita	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	*p.m.*	p.m.
Marža	144	145	144	145	145	145	143	1.010		1.010
6. Kaimyninės šalys ir pasaulis	**15.245**	**15.051**	**14.857**	**14.665**	**14.471**	**14.280**	**14.136**	**102.705**	***15.500***	**118.205**
15. Išorės veiksmai	13.313	13.118	12.924	12.731	12.538	12.346	12.202	89.172	*15.500*	104.672
Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė	11.371	11.172	10.974	10.777	10.580	10.384	10.234	75.492	*10.500*	85.992
Humanitarinė pagalba	1.393	1.394	1.394	1.395	1.395	1.395	1.395	9.760	*5.000*	14.760
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	332	334	337	339	342	344	347	2.375	-	2.375
Užjūrio šalys ir teritorijos (įskaitant Grenlandiją)	63	63	63	63	63	63	63	444	-	444
Kita	154	154	156	157	158	160	163	1.101	-	1.101
Decentralizuotos agentūros	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Pasirengimo narystei parama	1.837	1.838	1.838	1.838	1.838	1.838	1.839	12.865	-	12.865
Pasirengimo narystei parama	1.837	1.838	1.838	1.838	1.838	1.838	1.839	12.865	-	12.865
Marža	96	95	95	96	96	96	94	668		668
7. Europos viešasis administravimas	**10.247**	**10.376**	**10.562**	**10.721**	**10.767**	**10.908**	**11.021**	**74.602**	**-**	**74.602**
Europos mokyklos ir pensijos	2.269	2.326	2.384	2.441	2.508	2.569	2.625	17.122	-	17.122
Administracinės institucijų išlaidos	7.978	8.050	8.178	8.280	8.259	8.339	8.396	57.480	-	57.480
IŠ VISO	**155.376**	**154.336**	**155.565**	**156.377**	**157.952**	**159.409**	**160.985**	**1.100.000**	***750.000***	**1.850.000**
Iš jų:										
Sanglauda (ERPF, SF, ESF, REACT-EU)	44.430	44.961	45.491	46.119	46.751	47.384	48.045	323.181	50.000	373.181
Bendra žemės ūkio politika	51.999	48.806	48.096	47.280	46.477	45.689	44.917	333.264	15.000	348.264